

Styrdokument

Riktlinjer för serveringstillstånd

Dokumenttyp	Riktlinjer
Diarienummer	MBN/2023:58
Beslutad av	Miljö- och bygglovsnämnden, 2016-11-14, § 63
Reviderad av	Miljö- och bygglovsnämnden, 2021-04-19, § 26 Miljö- och bygglovsnämnden, 2023-11-13, § 68
Dokumentansvarig	Alkohol- och tobakshandläggare

Innehåll

1. Bakgrund	6
1.1 Alkohollagen – En skyddslagstiftning	6
1.2 Syftet med kommunala riktlinjer	6
2. Handläggningstider vid ansökan	6
2.1 Rättsregler	6
2.2 Riktlinjer	7
3. Kommunens informationsskyldighet	8
3.1 Rättsregler	8
3.2 Riktlinjer	8
4. Remissyttranden och lämplighet	8
4.1 Rättsregler	8
4.2 Riktlinjer	8
4.2.1 Remiss till Polismyndigheten	8
4.2.2 Remiss till Räddningstjänsten	9
4.2.3 Remiss till Skatteverket	9
4.2.4 Remiss till Kronofogden	9
4.2.5 Internt samråd inom livsmedel, hälsoskydd och bygglov	9
5. Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl	9
5.1 Rättsregler	9
5.2 Riktlinjer	10
6. Kommunens tillsynsverksamhet	10
6.1 Rättsregler	10
6.2 Riktlinjer	10
6.3 Sunne kommuns tillsynsarbete	11
7. Avgifter	11
7.1 Rättsregler	11
7.2 Riktlinjer	11
8. Serveringstider	11
8.1 Rättsregler	11
8.2 Riktlinjer	12
9. Kökskrav och matutbud	12
9.1 Rättsregler	12

9.2 Riktlinjer	13
9.3 Idrott och alkohol	13
10. Ordning och nykterhet	13
10.1 Rättsregler	13
10.2 Riktlinjer	13
11. Uteserveringar	14
11.1 Rättsregler	14
11.2 Riktlinjer	14
12. Gemensamt serveringsutrymme	15
12.1 Rättsregler	15
12.2 Riktlinjer	15
13. Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	15
13.1 Rättsregler	15
13.2 Riktlinjer	16
14. Tillfälligt tillstånd till allmänheten och slutna sällskap	16
14.1 Rättsregler	16
14.2 Riktlinjer	16
15. Folköl	17
15.1 Rättsregler	17
15.2 Riktlinjer	17
16. Lag om tobak och liknande produkter	18
16.1 Bakgrund och syfte	18
16.2 Riktlinjer	18
17. Ansökan och handläggning	19
17.1 Handläggningstid vid ansökan	19
17.2 Riktlinjer	19
18. Kommunens informationsskyldighet	20
18.1 Rättsregler	20
18.2 Riktlinjer vid försäljning	20
18.3 Riktlinjer	20
18.3.1 Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	20
19. Lag om Tobaksfria Nikotinprodukter (LTNP)	21
19.1 Bakgrund och syfte	21

19.2 Rättsregler	21
19.3 Riktlinjer	21
20. Receptfria läkemedel	22
20.1 Rättsregler	22
20.2 Riktlinjer	22
21. Kommunens tillsynsverksamhet.....	22
21.1 Rättsregler	22
21.2 Riktlinjer	23
21.2.1 Förebyggande tillsyn	23
21.2.2 Inre tillsyn	23
21.2.3 Yttre tillsyn.....	23
21.2.4 Tillsyn av rökfria miljöer	23
22. Prövnings- och tillsynsavgifter	24
22.1 Rättsregler	24
22.2 Riktlinjer	24

1. Bakgrund

1.1 Alkohollagen – En skyddslagstiftning

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Alkohollagen utgör en av de bärande principerna i alkoholpolitiken och reglerar bestämmelserna om när, hur och var serveringen av alkoholdrycker får ske.

Alkohollagen är en skyddslag, vilket innebär att de sociala aspekterna ska lyftas fram. Lagen poängterar att skyddsaspekter går före näringspolitiska bedömningar. I de fall alkoholpolitisk hänsyn ställs mot företagsekonomisk ska alkoholpolitisk hänsyn ha företräde.

1.2 Syftet med kommunala riktlinjer

Lagstiftaren anser att det är mycket viktigt att kommunerna har tydliga riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen (2012:1622) och anslutande föreskrifter samt hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

En viktig förutsättning för denna restriktiva alkoholpolitik är att ha en effektiv kontroll av att lagar och regler följs. Centralt är Folkhälsomyndigheten tillsynsmyndighet som ska följa utvecklingen och vara vägledande vid tillämpningen av lagen. Regional tillsynsmyndighet är länsstyrelsen som bland annat ska ge kommunerna vägledning men också utöva tillsyn av kommunernas verksamhet avseende alkohollagens efterlevnad. Kommunen har den direkta tillsynen men tillsyn utövas även av polismyndigheten.

För kommunen ska det finnas ett alkoholpolitiskt program som omfattar precisering av begreppet alkoholpolitiska olägenheter och kommunens ambitionsnivå för tillsyn. Det drogpolitiska programmet i Sunne Kommun grundar sig på ANDTS-strategin. ANDTS står för alkohol, narkotika, doping, tobak och nikotin samt spel om pengar. Där syftet är att arbeta utifrån risk-och skyddsfaktorer, minska efterfrågan och begränsa tillgängligheten.

2. Handläggningstider vid ansökan

2.1 Rättsregler

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

2.2 Riktlinjer

Handläggningstider räknas från komplett ansökan i alla ärenden. Det är den som söker serveringstillståndet som är skyldig att se till att alla handlingar finns för att tillsynsmyndigheten ska kunna granska och göra bedömning i ärendet.

- **Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Utvidgat/utökat i befintligt tillstånd**
Handläggningstid tre till fyra veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.
- **Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.
- **Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap**
Handläggningstid ca två veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation. Kan sökas upp till 12 tillfällen per år.
- **Catering till slutna sällskap, anmälan**
Handläggningstid ca två veckor. Anmälan registreras av alkoholhandläggare.
- **Prövning av PBI (person med betydande inflytande) som har betydelse för verksamheten**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.
- **Ändring i befintligt serveringstillstånd**
Handläggningstid tre till fyra veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.
- **Ansökan om provsmakning**
Handläggningstid två till tre veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.
- **Gemensamt serveringsutrymme**
Handläggningstid tre till fyra veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.

3. Kommunens informationsskyldighet

3.1 Rättsregler

Enligt 8 kap 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och föreskrifter som ansluter till lagen.

3.2 Riktlinjer

Miljö- och bygglovsnämnden har som målsättning att alkoholhandläggaren ska besöka samtliga serveringsställen minst en gång per år. Det innebär också löpande rådgivning och vägledning till tillståndshavare och deras personal. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering sker årligen i samarbete med kommunerna i norra Värmland. Skriftlig information delges alla tillståndshavare när det sker förändringar i alkohollagen.

4. Remissyttranden och lämplighet

4.1 Rättsregler

Enligt 8 kap 11 § alkohollagen skall kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap.

Kommunen skall också hämta in polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Enligt 8 kap 16 § alkohollagen skall också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

4.2 Riktlinjer

4.2.1 Remiss till Polismyndigheten

Remiss skickas till Polismyndigheten för att säkerställa om sökanden är lämplig att handha alkoholservering, eventuella hinder av ordningskaraktär för den sökta verksamheten exempelvis närboendestörningar eller trafikstörningar samt ett ställningstagande till sökt serveringstid. Om anmärkningar föreligger gentemot sökanden ska de redovisas.

Polismyndigheten ska även rapportera till kommunen om förhållanden som är av betydelse för tillsynsverksamheten.

4.2.2 Remiss till Räddningstjänsten

Remiss skickas till Räddningstjänsten för att säkerställa att serveringsstället uppfyller kraven enligt lagen om skydd mot olyckor och att sökanden har en plan gällande systematiskt brandskyddsarbete samt uppgift om det antal personer lokalen är avsedd för.

4.2.3 Remiss till Skatteverket

Remiss skickas till Skatteverket för att säkerställa att sökanden självmant och i tid har fullgjort sina skyldigheter gentemot det allmänna, det vill säga betalat in skatter och avgifter och avlämnat föreskrivna deklarationer avseende bland annat mervärdesskatt och källskatt.

4.2.4 Remiss till Kronofogden

Kronofogden upplyser om sökanden varit eller är registrerad hos myndigheten och om så är fallet besked om vilka registreringar det är. Av registerutdrag från Kronofogden framgår bland annat om sökanden är restförd, hur många restföringar det är och vilka typer av skulder och belopp.

4.2.5 Internt samråd inom livsmedel, hälsoskydd och bygglov

Internt hålls en dialog för att utreda om det finns eventuella hinder för den sökta verksamheten, risk för olägenheter, exempelvis störande ljud eller andra störningar för närboende. Dessutom en redovisning om beslut om registrering och anmälan av livsmedelsverksamhet samt beslut om riskklassificering. Vid en större förändring av byggnadens planlösning ska en ansökan om bygglov lämnas in. En befintlig byggnad måste finnas för att alkoholhandläggaren ska kunna bevilja en ansökan.

5. Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl

5.1 Rättsregler

Enligt 8 kap 17 § alkohollagen får serveringstillstånd vägras om serveringsställets placering eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda. Kommunen ska alltid bedöma samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

5.2 Riktlinjer

När det gäller olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl vill kommunen särskilt lyfta fram betydelsen och vikten av remissinstansernas yttranden, i första hand från Polismyndigheten.

Kommunen har bland annat som ett övergripande mål i den strategiska planen att minska bruk av alkohol, tobak och nikotin och få ett samhälle fritt från narkotika och doping samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Dessa övergripande mål gör att kommunen särskilt tittar på om det finns risk för störningar för omgivningen, inriktningen på serveringsstället, är det ett ungdomsställe eller ligger det i närheten av en idrottsanläggning, fritidsgård eller någon annan ungdomsmiljö som kommunen bör beakta.

Andra miljöer som kan påverka beslutet gällande serveringstillstånd är närheten till etablerade missbruks- eller brottsbelastade områden samt känsliga kommunala verksamheter.

6. Kommunens tillsynsverksamhet

6.1 Rättsregler

Kommunens tillsynsansvar över servering av alkoholdrycker, detaljhandel med folköl och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kap 2 o 3 §§ alkohollagen. Kommunen ska också upprätta en tillsynsplan som ska lämnas in till länsstyrelsen.

6.2 Riktlinjer

- **Förebyggande tillsyn** är kommunens arbete med informations- och utbildningsinsatser såsom utbildningar i ansvarsfull alkoholservering, informationsmöten med branschen och nätverksmöten mellan myndigheter och branschen samt kommunens arbete för att sprida kunskaper om hur alkohollagen ska omsättas i det praktiska arbetet på serveringsstället.
- **Inre tillsyn** innebär att kommunen, ofta tillsammans med andra myndigheter som Polismyndigheten och Skatteverket arbetar med att granska om den som har serveringstillstånd fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Den inre tillsynen är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan berörda myndigheter.
- **Yttre tillsyn** är då kommunen besöker serveringsstället under pågående verksamhet, dag som kvällstid för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsyn kan även ske genom så kallad samordnad tillsyn, det vill säga att kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter som Polismyndigheten, Skatteverket, miljökontoret och räddningstjänsten gör en gemensam tillsyn på serveringsstället. Samtidig med yttre tillsyn sker kontroll av rökförbudet (Lag om tobak och liknade produkter).

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. Om en utredning inleds ska kommunen avsluta med ett beslut. En genomförd tillsyn ska dokumenteras och avslutas. De uppgifter som har framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

6.3 Sunne kommuns tillsynsarbete

Den yttre tillsynen sker både dag-, kvälls- och nattetid. Målet är att besöka samtliga serveringsställen minst en gång per år. Oftast sker tillsynen dagtid. Serveringsställen som har kvälls- och nattöppet under helgkvällar och helgnätter sker tillsyn även denna tid. Vid signal om brister som exempelvis servering till minderåriga, överservering, bråk eller annan oordning görs en extra tillsyn snarast. Tillsyn utförs också tillsammans med annan berörd myndighet, tillsammans med förordnad alkoholhandläggare från annan kommun samt av annan personal vid miljö- och byggkontoret.

För den inre tillsynen fås information varje vecka genom uppkoppling mot kreditupplysningsföretag. Uppgifter inhämtas också vid behov från kronofogdemyndigheten, Skatteverket och polismyndigheten.

7. Avgifter

7.1 Rättsregler

Kommunen har enligt 8 kap 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmakningstillstånd eller serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och är baserad på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras i närmare i kommunallagen (2017:725)

7.2 Riktlinjer

Tillsynsavgifterna är baserade på omsättning av årlig försäljning av alkohol och består av en fast och en rörlig del. Sunne kommuns riktlinjer finns att läsa på kommunens hemsida.

8. Serveringstider

8.1 Rättsregler

Bestämmelserna i 8 kap. 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och sociala hänsyn ska därför gå före affärsmässig och konkurrensmässig hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00. Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Vid prövning av ett serveringsställes serveringstid ska beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller innebära särskild risk för människors hälsa. I 8 kap. 17 § framhåvs att skydd för människor hälsa och intresset av att upprätthålla ordning och säkerhet ska stå i förgrunden vid prövning av sena serveringstider.

8.2 Riktlinjer

Enligt Sunne kommun är den övergripande inriktningen att minska bruk av tobak, nikotin och alkohol samt få ett samhälle fritt från narkotika och dopning.

Viktiga strategier i det drogforebyggande arbetet är att arbeta utifrån risk- och skyddsfaktorer, begränsa tillgängligheten och minska efterfrågan.

Serveringstillstånd och tillsyn lägger stor vikt på vad Polismyndigheten och miljö- och bygglövsnämnden svarar i sina remissyttranden när det gäller serveringstider, framför allt när det gäller tider efter normaltiden 11.00 – 01.00.

För stadigvarande serveringstillstånd finns möjligheten att ansöka om förlängd serveringstid till 02.00 i samband med offentlig tillställning/dans. Det innebär att ansökan ska göras till Polismyndigheten om offentlig tillställning enligt ordningslagen. Polismyndigheten villkorar om ett visst antal förordnade ordningsvakter. Danstillställningar som anordnas på platser som inte är offentliga, som restauranger och nattklubbar, behöver från och med 1 juli 2023 inte längre tillstånd för att få anordnas. Sådana danstillställningar ska i stället anmälas till polisen.

Vid tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten ges samma möjlighet att ansöka till serveringstid till 02.00 som vid stadigvarande serveringstillstånd.

När det gäller serveringstillstånd till slutet sällskap ges möjlighet att ansöka om senare serveringstid i samband med familjehögtider exempelvis 50-årsdagar, bröllop och liknande.

9. Kökskrav och matutbud

9.1 Rättsregler

I 8 kap 15 § alkohollagen framgår det vilka krav som ställs på serveringsstället och här finns reglerat vad som gäller för kök och matutbud på serveringsställen. Det ställs olika krav på olika tillstånd.

Krav på tillgång till lättdrycker vid alkoholservering framgår i 8 kap. 22 §. Innehavaren av serveringstillstånd är vid servering av alkoholdrycker skyldig att tillhandahålla lättdrycker i

ett tillfredsställande urval. En kund eller gäst som önskar ett alkoholfritt alternativ i stället för alkoholdryck ska kunna få det.

9.2 Riktlinjer

Alkohollagen ger inte utrymme för riktlinjer avseende krav på kök och matutbud.

I Sunne kommun gäller att serveringsstället ska ha minst två förrätter, tre huvudrätter och två efterrätter fram till 23.00. Efter 23.00 är det tillräckligt med minst ett par enklare rätter.

Det ska alltid finnas ett utbud av lättdryck i tillfredsställande urval och omfattning i förhållande till de alkoholdrycker som finns.

Vid tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten ska det finnas minst två tillredda maträtter och vid slutna sällskap ska det finnas minst en tillredd maträtt.

9.3 Idrott och alkohol

En av samhällets grundläggande alkoholpolitiska värderingar är att alkohol och idrott inte hör ihop. Detta beaktas särskilt vid tillståndsprövning. För servering i anslutning till idrottsanläggning gäller samma krav på sökanden som vid övriga serveringstillstånd.

Ingen servering av alkohol får ske till publik på läktare. Om serveringstillstånd beviljas, ska serveringen ske på serveringsstället i en avgränsad del av idrottsanläggningen.

10. Ordning och nykterhet

10.1 Rättsregler

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kap. alkohollagen och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kap. I lagens 1 kap. 11 § andra stycket står det att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kap. om försäljning är därför tillämpliga även vid servering.

3 kap 5 § och 8 kap 20 § handlar båda om att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Skador ska i möjligaste mån förhindras vid försäljning och den som säljer alkoholdrycker skall se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Vid servering ska personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

10.2 Riktlinjer

Serveringen av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Ordning och nykterhet ska råda såväl inne på serveringsstället som i dess närhet. Även övrig oordning som inte är direkt orsakad av alkoholförtäring ska undvikas.

I Sunne kommun godtas inte försäljning av så kallade helrör med sprit, ölhinkar, shotsbrickor, pump på serveringsbord eller liknande. Folkhälsomyndigheten och Sunne kommun anser inte att det är förenligt med kravet på återhållsamhet att inte behålla kontrollen på serveringen genom att servera större mängder alkohol på en gång till en person eller en mindre grupp människor. Denna serveringsmetod kommer även i konflikt med andra bestämmelser i alkohollagen, då det inte kan anses vara ett ansvarsfullt värdskap att servera alkoholdrycker på detta sätt.

På serveringsställen med ungdomlig publik ska all serveringspersonal genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholservering vid nästkommande utbildningstillfälle. Ungdomsinriktad verksamhet är serveringsställen med åldersinriktning 18 – 25 år.

Utbildningskravet gäller även serveringsställen som fått anmärkning av kommunen när det gäller oordning och onykterhet enligt 3 kap 8 § och 8 kap 20 § alkohollagen.

Kommunen kan besluta att servering ska kunna ske endast i form av bordsservering i hela eller delar av en serveringslokal. Beslutet grundar sig på risk för oordning och onykterhet.

11. Uteserveringar

11.1 Rättsregler

Enligt 8 kap 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, det kan vara en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än de tider som gäller inomhus. Det kan även villkoras tider för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen till exempel boende i närheten av restaurangen.

11.2 Riktlinjer

Samma regler som vid bedrivande av alkoholservering i övrigt gäller även vid uteservering. Med ute-servering avses servering i nära anslutning till serveringsstället. Det är av stor vikt att uteserveringen kan överblickas, antingen från restaurangen eller av stationerad personal på uteserveringen.

En uteservering definieras som en servering utomhus med markyta/golv samt eventuell bakvägg. Med dessa ytor borträknade får övrig yta, tak och sidor av serveringen inte vara täckt till mer än femtio procent. Om uteserveringen är täckt därutöver räknas serveringen som en utbyggnad och det krävs bygglov. Placeringen ska vara så nära restaurangen som möjligt och ska vara väl avgränsad. Det är av stor vikt att uteserveringen kan överblickas, antingen inifrån restaurangen eller av stationerad personal på uteserveringen. En servering som är belägen på ett område som inte är i anslutning till eller i omedelbar närhet av själva serveringsstället, så kallad satellitservering, beviljas inte serveringstillståndet.

Alla uteserveringar omfattas av rökförbudet. Rökförbudet gäller även vid entréer till serveringsstället.

I Sunne gäller serveringstiden som längst till 01.00. Vid befarande av störningar kan kommunen besluta om tidigare stängningstid. En uteservering med permanent serveringstillstånd kan beviljas tillstånd årligen. Uteserveringsperioden har ingen datumbegränsning såvida inte särskilda skäl föreligger.

Om alkoholpolitiska olägenheter uppstår/bedöms kunna uppstå på grund av uteservering, ex ordnings- och/eller bullerstörningar där Polismyndighet/miljö- och byggenheten agerat, ska serveringstid på uteservering kunna begränsas. Begränsningen av serveringstid på uteservering blir då normalt till 00.00 under fredag, lördag och dag före röd dag och 22.00 – 23.00 övriga dagar. Tider som sätts beror på geografiskt läge och störningsrisk för allmänheten. Det här sker genom en individuell prövning.

12. Gemensamt serveringsutrymme

12.1 Rättsregler

I 8 kap 14 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme. Se stycket *Villkor vid meddelande av serveringstillstånd*.

12.2 Riktlinjer

Remisser skickas till Polismyndigheten, räddningstjänsten och internt. Det är viktigt att hela lokalen eller platsen är överblickbar samt att tillsyn sker kontinuerligt. Gemensamhetsytan ska vara väl avgränsad och all servering ska ske via bordsservering.

13. Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

13.1 Rättsregler

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, exempelvis förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall. Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

13.2 Riktlinjer

I samband med ett beslut om serveringstillstånd kan Sunne kommun besluta om villkor. Kommunen kan ange villkor om att ordningsvakter med förordnande ska finnas på serveringsstället om det tidigare varit känt för oroligheter, stökig omgivning eller är en känd ungdomssamlingsplats.

Kommunen kan ange villkor om bordsservering i hela eller delar av serveringslokalen. Beslutet grundar sig på överblickbarheten och för att motverka risk för oordning och onykterhet. Villkor om bordsservering gäller om man inte kan nå uteserveringen utan att beträda allmän plats (exempelvis korsa gångbana).

På serveringsställen med ungdomsinriktad verksamhet med åldersinriktning mellan 18 – 25 år ska all serveringspersonal genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholservering vid nästkommande utbildningstillfälle. Utbildningskravet gäller även serveringsställen som fått anmärkning av kommunen när det gäller oordning och nykterhet enligt 3 kap 5 § och 8 kap 20 § alkohollagen.

14. Tillfälligt tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

14.1 Rättsregler

Enligt 8 kap 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

14.2 Riktlinjer

Tillfälligt tillstånd till allmänheten avser ett enstaka arrangemang och serveringstiden ska vara direkt relaterat till arrangemanget. Restriktiv och individuell prövning ska ske av serveringens omfattning.

Tillfälligt tillstånd till allmänheten kan gälla ett enstaka tillfälle, enstaka tillfällen under en tidsperiod eller enstaka tidsperiod båda inom en begränsad tidsperiod om tre månader. Undantag är när evenemanget har anknytning till ett betydande seriöst evenemang som löper under längre tid. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om en regelbundet återkommande verksamhet. Tillfälligt tillstånd under enstaka tidsperiod som varar ett kvartal eller längre och upprepas mer än tre gånger i följd skapar en stor konkurrens till stadigvarande serveringstillstånd. Dessa tillstånd får endast beviljas vid max tre tillfällen.

Alkoholserveringen ska ingå i ett evenemang. Det huvudsakliga syftet ska inte vara att servera alkohol, utan att alkoholen ska vara ett komplement till den mat som serveras.

Stor återhållsamhet ska gälla för serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig främst till ungdomar upp till 20 år. Vid prövningen görs en samlad

bedömning av evenemangets inriktning. Detta kan framgå bland annat av arrangörens val av musik/artist eller evenemangets marknadsföring. Serveringen ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta med tillfredsställande antal sittplatser och med acceptabla avgränsningar.

Tillstånd till slutet sällskap kan meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap. Med förening menas sammanslutning som har stadgar, verksamhetsberättelse, protokoll som visar styrelsens sammansättning och vem som tecknar förening. Medlemskretsen ska vara känd före det aktuella arrangemanget, medlemskap kan ej lösas i entrén. Tillstånd för slutet sällskap avser en dag i taget och maximalt tolv gånger per år.

15. Folköl

15.1 Rättsregler

Vid servering av folköl gäller 8 kap. 8 § alkohollagen. Lokalen ska vara en registrerad livsmedelsanläggning avsedd för stadigvarande verksamhet med livsmedel och där lagad mat serveras samtidigt. Servering får inte påbörjas innan anmälan gjorts till kommunen. Egenkontrollprogram ska finnas för verksamheten.

Vid försäljning av folköl gäller 5 kap. 5 § alkohollagen. Lokalen ska vara en godkänd livsmedelsanläggning som är avsedd för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat. Verksamheten ska vara anmäld till kommunen innan försäljning påbörjas. Egenkontrollprogram ska finnas för verksamheten.

Enligt 9 kap. 15 a § får kommunen genomföra kontrollköp. Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

15.2 Riktlinjer

Vid försäljning av folköl skall det i lokalen bedrivas försäljning av egentliga matvaror i betydande omfattning ur det sedvanliga livsmedelssortimentet. Varusortimentet skall bestå av mejeriprodukter, charkvaror, torrvaror, grönsaker och frukt samt ett brett utbud av konserver liksom djupfrysta varor. Marknadsföring av öl ska ej dominera på försäljningsstället i förhållande till övriga livsmedel.

Tillsynsbesök skall göras minst en gång per år och försäljningsställe. Sunne kommun rekommenderar säljarna att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år.

Kommunen får förbjuda försäljning om exempelvis olägenheter förekommer i fråga om ordning och nykterhet eller åldersgränser inte hålls. Förbud kan meddelas för sex månader eller, vid upprepad eller allvarlig försummelse, tolv månader. Om förbud anses vara en alltför ingripande åtgärd kan varning meddelas.

Kommunen och polisen är ansvariga för tillsynen över försäljningen av folköl. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till lokalerna samt få de upplysningar och handlingar som behövs. Kommunens tillsynsansvar innebär information, rådgivning och kontroll av verksamheten inklusive kontroll av egenkontrollprogrammet. Tillsyn kan genomföras samordnad med andra myndigheter.

Kommunen får och använder sig av kontrollköp för att påminna handlarna om deras skyldighet att förvissa sig om åldern på den som köper folköl mm. Kontrollköp betraktas inte som ett tillsynsbesök. Vid kontrollköp får endast personer som fyllt 18 år anlitas. Efter genomfört kontrollköp ska kommunen snarast underrätta detaljhandlaren om resultatet. Resultatet av kontrollköpet får inte användas för administrativa åtgärder av kommunen.

16. Lag om tobak och liknande produkter

16.1 Bakgrund och syfte

Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och liknande produkter. Syftet är även att motverka illegal handel med tobaksvaror. För att motverka den illegala handeln är det infört en tillståndsplikt för att sälja tobaksvaror. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror får bedrivas endast av den som har tillstånd.

Dessa riktlinjer syftar till att ge kommunen stöd i en enhetlig och rättssäker handläggning av tillstånd till detaljhandel och partihandel för försäljning samt tillsyn av försäljning och rökfria miljöer enligt lag om tobak och liknande produkter.

Varje kommun beslutar om tillstånd för försäljning av tobak som sker i kommunen. Kommunen ska informera om lagen, ha riktlinjer för tillämpningen och bedriva tillsyn av efterlevnaden.

16.2 Riktlinjer

Tillsynsbesök ska göras minst en gång per år på försäljningsställena. Sunne kommun rekommenderar säljarna att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år.

Som ett led i att upplysa kunderna om regler som gäller, rekommenderar Sunne kommun att försäljningsställena sätter upp anslag, dekaler vid entrén och vid kassan. Egenkontrollprogram ska finnas tillgängligt på försäljningsstället.

17. Ansökan och handläggning

17.1 Handläggningstid vid ansökan

Enligt 4 kap 1 § förordning om tobak och liknande produkter ska kommunen fatta beslut i ett ärende om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen, får kommunen besluta att handläggningstiden ska förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska innan den ursprungliga tidsfristen gått ut informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs. Ett beslut om att förlänga tidsfristen får inte överklagas.

17.2 Riktlinjer

Handläggningstider räknas från komplett ansökan i alla ärenden. Det är den som söker tillståndet som är skyldig att se till att alla handlingar finns för att tillsynsmyndigheten ska kunna granska och göra bedömning i ärendet.

- **Stadigvarande försäljningstillstånd detaljhandel**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av alkohol- och tobakshandläggare med stöd av delegation. Vid avslag fattas beslut av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Stadigvarande försäljningstillstånd partihandel**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av alkohol- och tobakshandläggare med stöd av delegation. Vid avslag fattas beslut av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Tillfälligt försäljningstillstånd detaljhandel**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av alkohol- och tobakshandläggare med stöd av delegation. Vid avslag fattas beslut av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Tillfälligt försäljningstillstånd partihandel**
Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av alkohol- och tobakshandläggare med stöd av delegation. Vid avslag fattas beslut av miljö- och bygglovsnämnden.
- **Anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare**
Handläggningstid ca två veckor. Handläggs av alkohol- och tobakshandläggare.

18. Kommunens informationsskyldighet

18.1 Rättsregler

Enligt 5 kap 11 § lag om tobak och liknande produkter ska kommunen tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

Lag om tobak och liknande produkter (SFS 2018:2088) finns att läsa i sin helhet bland annat på Folkhälsomyndighetens hemsida.

18.2 Riktlinjer vid försäljning

Den som i näringsverksamhet önskar sälja eller säljer tobaksvaror ska enligt 5 kap 1–3 §§ lag om tobak och liknande produkter, ansöka hos miljö- och bygglovsnämnden om att få tillstånd.

För att kommunen ska kunna pröva lämplighet ska näringsidkaren enligt 5 kap 7§ lämna in de uppgifter som krävs för prövning av tillstånd.

Den som säljer elektroniska cigaretter eller påfyllnadsbehållare ska anmäla denna till kommunen enligt 5 kap 15§ Tobakslagen.

Polismyndighetens yttrande får enligt 5 kap 4 § lag om tobak och likande produkter inhämtas vid en prövning av ansökan om stadigvarande och tillfälligt försäljningstillstånd för detaljhandel. Vid prövning av försäljning för partihandel ska Polismyndighetens och Tullverkets yttrande inhämtas.

18.3 Riktlinjer

Vid tillståndsprövningen för detaljhandel hämtar miljö- och byggenheten yttrande från Polismyndigheten samt begär in yttrande ifrån Skatteverket och vid behov även från Kronofogden. Vid tillståndsprövning för partihandel hämtar kommunen även yttrande från Tullverket innan en ansökan kan bifallas.

18.3.1 Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Innan försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare påbörjas måste en anmälan lämnas till kommunen tillsammans med ett egenkontrollprogram.

Förtydliganden: Elektronisk cigarett är en produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, innehållandes en tank eller en patron. Påfyllningsbehållare är en behållare som innehåller vätska med nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett. Örtprodukter för rökning: produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning.

19. Lag om Tobaksfria Nikotinprodukter (LTNP)

19.1 Bakgrund och syfte

Den 1 augusti 2022 infördes en ny lag (2022:1257) lag om tobaksfria nikotinprodukter. Syftet med regleringen av tobaksfria nikotinprodukter är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobaksfria nikotinprodukter.

Detaljhandel av tobaksfria nikotinprodukter får bedrivas endast av den som har anmält försäljning.

19.2 Rättsregler

Vid försäljning av tobaksfria nikotinprodukter gäller §17 lag om tobaksfria nikotinprodukter. Verksamheten skall vara anmäld till kommunen innan försäljning påbörjas och egenkontrollprogram skall finnas för verksamheten enligt §18.

19.3 Riktlinjer

Vid marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter till konsumenter ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam eller andra marknadsföringsåtgärder får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobaksfria nikotinprodukter. Marknadsföringen får inte riktas särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

Tillsynsbesök skall göras minst en gång per år och försäljningsställe. Sunne kommun rekommenderar säljarna att kräva legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år.

Kommun och polis är ansvariga för tillsynen. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till lokalerna samt få de upplysningar och handlingar som behövs.

Kommunens tillsynsansvar innebär bland annat information, rådgivning och kontroll av verksamheten inklusive kontroll av egenkontrollprogrammet. Tillsyn kan genomföras samordnad med andra myndigheter.

Kommunen får och använder sig av kontrollköp för att påminna handlarna om deras skyldighet att förvissa sig om åldern på den som köper tobaksfria nikotinprodukter. Kontrollköp betraktas inte som ett tillsynsbesök. Vid kontrollköp får endast anlitade personer som fyllt 18 år. Efter genomfört kontrollköp ska kommunen snarast underrätta detaljhandlaren om resultatet. Resultatet av kontrollköpet får inte användas för administrativa åtgärder av kommunen.

20. Receptfria läkemedel

20.1 Rättsregler

För att näringsidkare ska få bedriva detaljhandel med receptfria läkemedel krävs att en anmälan gjorts till Läkemedelsverket. Läkemedelsverket ska underrätta kommunen när en anmälan inkommit. Läkemedelsverket ska även underrätta kommunen när en avanmälan gjorts av en näringsidkare.

Receptfria läkemedel får inte säljas eller lämnas ut till den som inte fyllt 18 år. Enligt lagen är det straffbart att dels bedriva detaljhandel med receptfria läkemedel utan att först ha anmält handel, dels att tillhandahålla receptfria läkemedel till den som inte fyllt 18 år.

Läkemedelsverket har övergripande tillsynsansvar över att lagen följs, lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel (LoHRLM). Kommunen har den lokala kontrollen över att lagen följs och ska till Läkemedelsverket rapportera brister. Kommunen har rätt att få upplysningar och handlingar samt rätt att få tillgång till lokaler för att utföra kontrollen.

Kommunen har också enligt 21 a § Lag (2009:730) möjlighet att genomföra kontrollköp.

20.2 Riktlinjer

Kommunen skall kontrollera att en näringsidkare som säljer receptfria läkemedel gjort anmälan, inte säljer eller lämnar ut till den som är under 18 år, att informationsskyltar finns om förbud i lokalen, att egenkontrollprogram finns, att läkemedel som inte förvaras inlåsta förvaras under direkt uppsyn av personalen med mera. Sunne kommun rekommenderar säljarna att kräva legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Tillsynsbesök bör göras minst en gång per år och försäljningsställe.

Kontrollköp används för att kontrollera skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren är över 18 år. Resultatet av kontrollköpet får endast användas som underlag för en dialog mellan kommunen och den som säljer läkemedel.

21. Kommunens tillsynsverksamhet

21.1 Rättsregler

Miljö- och bygglovsnämnden utövar tillsynen av handel med tobak och elektroniska cigaretter, och påfyllnadsbehållare samt rökfria miljöer i kommunen. Kommunens tillsynsansvar över områdena försäljning, märkning och förpackning, marknadsföring av tobaksvaror och rökfria miljöer framgår av 7 kap 3 och 4 §§ LTLF.

Enligt 7 kap 22§ LTLF får kommunen genomföra kontrollköp. Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

21.2 Riktlinjer

21.2.1 Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informationsinsatser såsom informationsmöten med branschen och nätverksmöten mellan myndigheter och branschen samt kommunens arbete för att sprida kunskaper om hur LTLP ska omsättas i det praktiska arbetet på försäljningsstället.

21.2.2 Inre tillsyn

Inre tillsyn innebär att kommunen, ofta tillsammans med andra myndigheter såsom Polismyndigheten och Skatteverket arbetar med att granska om den som har försäljningstillstånd fortfarande uppfyller lagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Den inre tillsynen är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan myndigheter.

21.2.3 Yttre tillsyn

Yttre tillsyn är då kommunen besöker försäljningsstället under pågående verksamhet för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsyn kan även ske genom så kallad samordnad tillsyn, det vill säga att kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter såsom Polismyndigheten och Skatteverket gör en gemensam tillsyn på försäljningsstället. Målsättningen är att kommunen årligen ska göra minst ett tillsynsbesök per försäljningsställe.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser begärs in från berörda myndigheter samt till förslag på beslut om sanktionsåtgärder.

Kommunen får och använder sig av kontrollköp för att påminna handlarna om deras skyldighet att förvissa sig om åldern på den som köper folköl mm. Kontrollköp betraktas inte som ett tillsynsbesök. Vid kontrollköp får endast personer som fyllt 18 år anlitas. Efter genomfört kontrollköp ska kommunen snarast underrätta detaljhandlaren om resultatet.

21.2.4 Tillsyn av rökfria miljöer

Vid rökfria miljöer sker tillsyn genom att kommunen besöker lokaler, utrymmen eller platser som omfattas av rökförbudet. Vid tillsynen kontrolleras om rökning sker eller inte och om ansvarig har vidtagit de åtgärder som krävs för att förhindra rökning, som att skyltning finns som informerar om rökförbudet.

Tillsynen innebär att kommunen ska bedriva tillsyn över att den ansvarige sköter det som ankommer på hen. Tillsynen ska ske genom inspektion av miljöerna men lagen ställer inga krav på hur tillsynen ska utövas. Kommunen har inte ansvar för att upprätthålla rökförbudet i en rökfri miljö utan endast kontrollera att den ansvarige uppfyller sina skyldigheter.

22. Prövnings- och tillsynsavgifter

22.1 Rättsregler

Kommunen får enligt 8 kap 1 och 2 §§ LTLP ta ut avgifter för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 §, samt för tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 §.

22.2 Riktlinjer

Tillsynsavgifterna är årliga och är beroende av vilken typ av försäljning som verksamheten bedriver. Med stöd av taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel och enligt miljö- och bygglövsnämndens delegeringsordning.